# در انصراف اطلاقات معاملات به انسان و شمول اطلاقات نسبت به معامله هوش مصنوعی

برای اینکه موضوع، انسان باشد هم مطالبی را عرض کردم؛ درست است که در بسیاری از مفاهیم حقوقی و فقهی و خیلی از مطالبی که مربوط به علوم اعتباری میشود و حتی بخش کوچکی از غیرش، سر و کاراتان با انسان است - لذا علوم انسانی هم میگویید - اما اگر دقت کنید، آن مفاهیم اصلیای که رنگ فقه و حقوق دارد، مستقل از انسان است. یعنی آن مفاهیم، به این بند نیست که ما یک انسانی داشته باشیم. الآن ملکیت اعتباری را ببینید؛ میگویند کسی مالک است و این کتاب هم مملوک است. شما در ملکیت، میگویید انسان؛ ما تا انسان نداشته باشیم که مالک ندارید. کدام حیوان است که در فقه بگویند مالک یک چیزی است؟! خب پس این ملک، مربوط به انسان است. اما وقتی همینجا دقت کنید، میبینید ملک یک مفهومی است که اعتبار عقلاء است که بهخاطر کثرت افراد ای حتی انحصار افراد در انسان، [منصرف به انسان] است. یعنی تا جایی که ما چشم باز کردهایم، مالکی غیر از انسان ندیدهایم ای غالب مالکها انسان بودهاند. آیا معنایش این است که خود ملکیت بهعنوان مفهوم و عنصر فقه و حقوق بند به انسان است؟ شرطش، انسان است؟ اگر ادله منصرف به آن است، انصراف در قصد متکلم است؟ ای انصراف در کثرت افراد است؟

انصراف دو جور بود؛ انصرافی که از کثرت افراد است، فایده ندارد. چون مقصود گویندهٔ مطلق و عام بوده است. چون ما یک افرادی را زیاد دیدهایم ذهنمان سراغ آنها میرود، ولی نمیتوانیم به گویندهٔ نسبت بدهیم که این را اراده کرده است. اما انصرافی که جلوی عموم و اطلاق را میگرفت انصرافی بود که مدلول تصدیقی جدای را قائم میکرد. یعنی شما از این انصراف استظهار عرفی میکردید که منظور گویندهٔ تنها همین است، نه مطلق و عام. این مطلب مهمی است.

آیا ادله شرعیه که در این همه مسائل شرع و فقه هست، منحصراً موضوع آنها انسانها هستند؟ چون موضوع آنها منحصراً انسانها هستند، پس مقصود شارع هم خصوص انسان بوده و لاغیر؟ آیا میتوان این استفاده را کرد؟ شبیه کلی منحصر در فرد که در حاشیه و کتابهای منطقی بود. شمس کلی ای جزئی است؟ شمس جزئی است، چون یک خورشید داریم! میگفتند نه، مفهوم شمس کلی است ولو کلیای است که در یک فرد منحصر است. اینجا هم همینطور است. الآن کسانی که مالک هستند، انسان هستند. خب این یعنی ملکیت منحصر در انسان است؟! از کجا میگوییم؟!

---

بازبینی #2
ایجاد شده 26 اوت 2025 16:23:19 توسط ... .
به روزرسانی شده 2 اکتبر 2025 13:40:19 توسط ... .